

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. 2. Quot, & quibus operibus animabus defunctorum suffragari possimus. Officii pro defunctis quam antiqua sit institutio. Cur certi quidam dies sacris pro mortuis offerendis tribuantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

niantur, & frendent adversum me: nunc impropere scelera, ad quæ falsis adulationibus pertraxerunt. Omnes amici mei dereliquerunt me, & non est auxilium mihi in me, nam & necessarii quoque mei recesserunt à me. Verumtamen non contradico sermonibus Sancti, sed hæc mihi consolatio, ut affligens me dolore non parcat: nec enim inde exibo, donec solvam universum debitum usque ad novissimum quadrantem. Iram Domini portabo, quoniam peccavi ei, donec judicet causam meam, & faciat iudicium meum, educet me in lucem, videbo iustitiam eius. Sed vos qui vivitis, qui superstites estis, adjuvate infirmitatem nostram, onera nostra portate; non enim opus est sanis medico, sed malè habentibus. Non exurimur in ea flamma, in qua dives cruciatur: ignis noster refrigerium admittit, & aquis vestris extingui potest. Sic animæ in Purgatorio constitutæ, & suam deplorant miseriam, & nostram implorant misericordiam, quatenus suffragiis nostris adiutæ ad patriam supernæ beatitudinis quantocypus introducantur.

§. II.

Quot, & quibus operibus animabus defunctorum suffragari possimus. Officium pro defunctis quam antiqua sit institutio. Cur certi quidam dies sacris pro mortuis offerendis tribuantur.

I. **S**unt autem quatuor bonorum genera, quibus potest viventium charitas animabus in Purgatorio deventis suffragari. Nimirum eleemosynæ, jejunia, & alia quælibet opera pœnalia, orationes, & sacrosanctum Missæ sacrificium. De primis scriptum est, (a) *Panem tuum, & vinum tuum super sepulturam iusti constitue.* De secundis refert (b) Beda testimonium An-

a Tob. 4. 18. b Beda lib. 5. Hist. cap. 12.

geli afferentis jejunia multos juvare, ut ante diem judicii è probatorio igne eruantur. De tertiis dicit (c) Scriptura; *Sancta ergo, & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur.* De quarto tandem, quod præcipuum est, (d) Jeremias sermone mystico testatur dicens, *Matribus suis dixerunt, ubi est triticum, & vinum? cum deficerent quasi vulnerati in plateis civitatis, cum exhalarent animas suas in sinu matrum suarum.* Nec enim cibarium panem, aut vinum Massicum, vel Falernum eos desiderasse putandum est, qui corrupto sensu, omnique saporis discretione extincta conclamati jacebant in compitis sine ulla spe temporalis remedii. Alius panis, aliud vinum hic intelligitur, *Ecce dies veniunt, dicit Dominus per (e) Amos, & mittam famem in terram, non famem panis, neque sitim aquæ: sed famem panis vivi, qui de cælo descendit, sitim vini refrigerantis, quod fiat in viventibus fons saliens in vitam æternam. Quid enim est bonum ejus, & quid pulchrum ejus, ait (f) Zacharias, nisi frumentum electorum, & vinum germinans virgines?* Hic est panis, qui descendens in castra Madian, percussit tabernacula atque subvertit. Hoc est vinum quod gratis offertur sitientibus (g) *Venite, emite absque argento, & absque ulla commutatione vinum.* An quispiam audire cupit parvulum aliquem morientem, & dicentem, (h) *Ubi est triticum, & vinum?* En virum illustrissimum, parvulum in oculis suis, magnum in oculis Domini (i) Petrum Damiani Cardinalem, qui à Desiderio Abbate Montis Casini alimenta post mortem his verbis exquirat. Quia infelix ego dum vivo præ desidiæ torpore non semino, post obitum meum, si supervixeris, de manibus tuis alimoniam spero, quatenus oblationis tuæ Sacramentum animæ meæ vertatur in epulum, & orationis tuæ sacrificium mihi vitale sit alimentum. Et quid mirum si

c 2. Machab. 12. 46. d Thren. 2. 12. e Amos 8. 11. f Zach. 9. 17. g Judic. 7. 13 h Isai. 55. 1. i Petr. Damian. l. 2. Epist. 14.

sacrę oblationis hostia refectio creditur esse defunctis, cum in alimenta vertatur aliquando etiam viventibus in periculis constitutis? Hęc sanctus Pater, qui quod posterius dixit exemplo comprobatur cujusdam fossoris factorum qui per annum rudibus obrutus in angustiis visceribus excavati montis vivus permansit, quod ejus uxor quotidie fecerat hostiæ salutaris Sacramentum pro anima illius, quem mortuum putabat, offerri. Is revera nescit lassari. ait (k) Chrysostronus, mori non potest, cui panis, cui vita Deus est.

II. Cum igitur viventium precibus, & suffragiis, fidelium defunctorum animæ à pœnis eruantur, alma mater Ecclesia primo quidem salubri consilio decrevit, ut in tremendis divini libaminis oblationibus eorum semper memoria à Sacerdotibus recolatur, quod olim fieri solebat recitatis ex sacris Diptychis mortuorum nominibus, ut ex sacris Canonibus constat, præsertim ex Epistola Joannis Constantinopolitani ad (l) Hormisdam Papam, & ex Epistola ejusdem Hormisdæ, Sunt autem Diptychæ duplices tabulæ, quæ à (m) Dionysio Arcopagita *ἱεραὶ μυχαι* vocantur, quarum una parte defunctorum, altera vivorum nomina inscribebantur. Deinde speciale officium pro defunctis instituit post reliquas Canonicas horas recitandum. Quamvis autem officii hujus, ut nunc est, institutio ignoretur, constat tamen consuetudinem orandi pro mortuis ab ipsis Apostolis emanasse, ut infra demonstrabo. Scio quidem Guilelmum Durandum Officii, de quo loquimur, ordinationem referre ad Origenem, cujus rei testes allegant nonnulli sanctos Isidorum, & Augustinum: scio etiam Arnoldum Vvion ejusdem Auctorem facere Amalarium, sed quod mala fide testes proferant antiquiores, haud digni plenaria fide credendi sunt. Ipse Amalarius agit de Officio Defunctorum lib. 4. de Ec-

k Chryf. serm. 166. in 40. jejunio. l Hormisd. Ep. 24. m Dionys. c. 3. Eccl. hier.

cl. Officiis cap. 42. Quid verò in eo ordinando præstiterit, docet in libro de ordine Antiphonarii cap. 65. 66. & 79. Eadem ex causa opinio exploditur Isidori de Isolanis, qui ad Ambrosium, & Jacobi de Valentia, qui ad Augustinum originem referunt hujus officii. In hoc verò conveniunt omnes antiquissimum illud esse, & à primis Ecclesiæ Patribus institutum. Apud Maronitas, Melchitas, Cophotos, & alias nationes Orientales varia esse pro defunctis officia ex Apostolica traditione docet Abrahamus Ecchelenensis in notis ad librum Hebediesu de Scriptoribus Chaldæis p. 165. & sequentibus. Primas dumtaxat Vesperas habet, tres Nocturnos & Laudes. Nocturnos quædam Ecclesiæ certis diebus tres simul recitant, revocantque Agendam pro mortuis. Ab aliis alternatim, & seorsim dicuntur. Horis minoribus, & secundis Vesperis caret, tum quia humanæ vitæ occupationes tot precibus vacare Ecclesiasticos non sinunt: tum quia par erat ab aliis Officiis solemnioribus hoc discriminine has preces discerni: tum denique quia Sanctorum memoria cum Deo regnantium, & purgantium electorum commemoratio, non pari Psalmorum numero recelenda videbatur.

III. Solemus autem mortuorum memorias generaliter celebrare die post obitum tertia, septima, trigesima, & anniversaria: quæ institutio antiquissima est, ut ex Augustino, & aliis Patribus liquet. Ad has dies nonam, & quadragesimam adjunxit Simeon Metaphrastes in vita S. Theodosii Cœnobiarchæ, quas etiam commendant Eustrathius Presbyter tractatu de animis vita functorum apud (n) Photium; & Ambrosius in concione de obitu Theodosii. Sed frequentius habitatio septimi, trigesimi, & anniversarii. Mysticas harum dierum rationes explicant eleganter (o) Amalarius, & Alcuinus. Nam die tertia solemnior fieri solet

n Photius Cod. 171. o Amalar. l. 3. c. 44. & lib. 4. c. 42. Alcuin. in fine libri de divin. offic.

defunctorum recordatio, ut pius Dominus quicquid peccarunt cogitatione, verbo, & opere erga Deum, proximum, & seipfos misericorditer indulgendo sanctæ Trinitatis similitudinem in eis restaurare dignetur. Sicut autem Christus tertia die resurgens ex mortuis vitam nostram in melius reparavit: ita nos tertia die pro spiritibus mortuorum sacrificia offerentes spem futuræ resurrectionis, & secuturam beatæ perennitatis gloriam profiteamur. Septimo quoque die, quo numero universa eorum peccata deflemus. *Luctus mortui septem dies*, ait (p) Scriptura. Sic filii Jacob optimi patris celebrantes exequias impleverunt septem dies. An quia septima dies Sabbatum est, Dominum Sabbati precamur, ut requiem æternam eis donet, & amodò jam dicat spiritus, ut requiescant à laboribus suis? An verò quia anima tribus potentiis, corpus quatuor elementis constat, idcirco septenarium numerum observamus, ut anima corpori reconcilietur, & maculæ ex carnis contagione contractæ deleantur? Ad celebrandam verò trigessimam diem veteris Testamenti suffulsumus exemplo. (q) Scriptum est enim quod omnis multitudo filiorum Israël videns occubuisse Aaron, flevit super eum triginta diebus. Itemque (r) cum mortuus esset Moyles, fleverunt eum triginta diebus in campestribus Moab. Ternarius per denarium ductus tricenarius facit, per quod fides Trinitatis cum observatione præceptorum Decalogi significatur. Idèò trigesima dies in observatione est, ut animæ quiescentium delictorum obtineant remissionem, quæ transgrediendo decem mandata contra Patrem ex fragilitate, contra Filium ex ignorantia, contra Spiritum sanctum ex malitia commiserunt. Denique anniversariam diem repetimus, ne fortè criminibus nondum expiatis adhuc lustralibus flammis crucientur, nostrisque suffragiis indigeant, quæ quidem melius est, ut illis supersint, quam

p Eccli. 22. 13. Gen. 50. 10. q Num. 20. 30. r Deuter. 34. 8.

ut per oblivionem, vel incuriam desint. Porro annua sacra pro defunctis etiam ab Ethnicis fieri consueverunt, ut (f) Plato, & Thucydides testantur.

§. III.

Quo ritu officium Defunctorum celebretur. Dicta quedam de mortis recordatione, Qui mores Ethnicorum erga defunctos, deque variis sepeliendi modis. Qui mortui plangendi. Purgatorii acerbitas, & ad illud declinandum adhortatio.

I. **I**ncipit Officium istud absolutè sine solemnè divini Adjutorii invocatione, sine sanctissimæ Trinitatis glorificatione, sine benedictionibus, alijsque ritibus lætitiæ indicantibus, quia, ut notat (a) Amalarius, ad imitationem agitur Officiorum, quæ aguntur in morte Domini. Accedit quod in lege veteri præceptum erat, ne in sacrificio pro peccatis oleum lætitiæ & thus suavitatis admiscerentur: idè etiam in his precum oblationibus pro peccatis mortuorum suavità lætitiæ Cantica reticemus, ne fiat quod scriptum est, (b) *Musica in luctu importuna narratio.* A primis Vesperis inchoatur, quæ quinque Psalmorum modulatione complentur, ut Dominus noster Iesus Christus efficacissimo quinque vulnerum lavacro quicquid illi peccarunt per quinque corporis sensus abstergat. Sequitur Canticum B. Virginis, ut omnia eorum inquinamenta ipsa Deipara intercedente deleantur. Psalmum tandem 145. in fine recitamus, in quo exitum spiritus, & extincti corporis reversionem in terram suam commemoramus. Nocturnæ preces tribus Psalmis, totidemque lectionibus, & Responsoriis constant, ut percepta venia peccatorum cordis, oris, & operis Angelorum consortio, quorum triplex est Hierarchia, & ter triplex chorus aggregari, mereantur. In Laudibus

f Plato. 4. de legib. Thucid. lib. 3. a Annal. lib. 3. c. 43. b Eccli. 22. 6.